

**John
Mark
Comer**

**Neúprosné
nie
~~zhonu~~**

**Predslov
John
Ortberg**

Americký originál
**THE RUTHLESS
ELIMINATION
OF HURRY:**

© 2019 John Mark Comer

Vydavateľ: All rights reserved. This edition published by arrangement with Rodale Books, an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC. Published in association with Yates & Yates.

Slovenské vydanie: © 2023 KUMRAN, s. r. o.
Mýtna 62, 064 01 Stará Ľubovňa
www.kumran.sk

Všetky práva vyhradené.
Žiadna časť tejto knihy nesmie byť reprodukováaná, uložená do informačných systémov ani inak rozširovaná (elektronicky alebo mechanicky) bez predchádzajúceho písomného súhlasu vydavateľa.

Preklad: Zuzana Vengliková

Jazyková korektúra: Zuzana Guričanová

Zodpovedný redaktor: Eva Štrbová

Obálka a grafická úprava: Štefan Talarovič, Ľudmila Králiková

Originál obálky: © Ryan Wesley Peterson

Tlač: Tlačiareň Heidy, s. r. o.

Prvé vydanie: **ISBN 978-80-89993-80-2**

Prológ: Autobiografia epidémie

Je nedeľa, desať hodín večer. Hlavou sa opieram o okno Uberu. Od únavy ani nedokážem sedieť vzpriamene. Dnes som mal šesť kázni – áno, *šesť*. V zbore, ktorý vediem, sme pridali *ďalšiu* bohoslužbu. Tak to má byť, nie? Treba predsa vytvoriť priestor pre ľudí. Zvládal som to po štvrtú kázeň; čo nasledovalo potom, na to si už nespomínam. Som nadmieru vyčerpaný – citovo, mentálne a dokonca aj duchovne.

Keď sme zaviedli šiestu bohoslužbu, zatelefonoval som pastorovi istého megazboru v Kalifornii, v ktorom mali šesť bohoslužieb už nejaký čas.

„Ako to zvládaš?“ opýtal som sa ho.

„V pohode,“ odvetil. „Je to ako raz týždenne odbehnúť maratón.“

„Fajn, dík.“

Zavesil.

Počkať... nie je maratón veľmi náročný?

A tak som začal s behmi na dlhé trate.

Spomínaný pastor si našiel milenku a odišiel zo zboru.

To mi nedáva sľubné vyhliadky do budúcnosti.

Príchod domov, neskorá večera. Som na smrť unavený, ale ako na ihlách. Nedokážem zaspáť. Otvorím si plechovku piva. Ležím na gauči a pozerám čudný kung-fu film, o ktorom nikto nikdy nepočul. Po čínsky s titulkami. Zápornú postavu stvárňuje Keanu Reeves.¹ Milujem Keanua. Povzdychnem si; v poslednom čase takto trávim väčšinu večerov – sám na gauči, lebo manželka a deti už dávno spia. Kung-fu ma predtým vôbec nezaujímalo a to ma znervózňuje. Ide o predzvesť blížiaceho sa psychického ochorenia?

„Všetko sa to začalo vtedy, keď sa zbláznil do filmov s tematikou bojových umení...“

Ide o to, že sa cítim ako duch. Napoly živý, napoly mŕtvy. A najviac zo všetkého otupený, plochý, jednorozmerný. Čo sa týka emócií, kdesi na pozadí ma sústavne sprevádza akýsi smútok a úzkosť, ktorá mizne iba zriedkavo. Ale predovšetkým sa cítim duchovne... prázdny. Akoby som mal namiesto duše dieru.

Žijem tak *rýchlo*. A rýchlosť mám rád. Som osobnosť typu A. Vysoko motivovaný. Skrátka „idem, riešim“. Avšak myslím, že teraz to už zašlo príďaleko. Pracujem šesť dní v týždni, od nevidím do nevidím, ale *beztak* nestíham všetko, čo treba. A čo je ešte horšie, mám pocit, ako keby ma čosi *naháňalo*. Ako keby som každým dňom len tak preletel a pre povinnosti nevnímam aktuálny okamih. A nie je život práve sledom okamihov?

Nájde sa medzi vami niekto, kto to tiež pozná? Nemôžem byť predsa jediný...

Pondelok ráno. Vstávam zavčasu. Ponáhľam sa do kancelárie. Vždy sa ponáhľam. Ďalší deň plný porád. Porady z duše nenávidím. Som kreatívny introvert a ako väčšina mileniálov

sa rýchlo začnem nudiť. Pre všetkých zainteresovaných je moja prítomnosť na poradách nočnou morou. Ibaže náš zbor sa rozrástol veľmi rýchlo a to je časť problému. Váham, či to mám povedať, pretože, verte mi, je mi to trápne: Sedem rokov po sebe sme sa medziročne rozrastali o tisíc nových členov. Myslel som si, že to je to, po čom som túžil. Veď snom každého pastora je mať rýchlo rastúci zbor. Ale niektoré veci sa najlepšie učia z vlastných chýb. Prišiel som na to, že v skutočnosti *nechcem* byť riaditeľom občianskeho združenia/personalistom/stratégom/lídrom lídrov a tak ďalej.

Šiel som do toho preto, aby som iných učil žiť podľa Ježišovej cesty.

Je toto Ježišova cesta?

A keď už je reč o Ježišovi, napadá mi jedna desivá myšlienka. Taký ten otravný hlas svedomia, ktorého sa nie a nie zbaviť.

Aký človek sa to zo mňa stáva?

Nedávno som oslávil tridsiatku (tretí level!), takže už mám niečo za sebou. Dost' na to, aby som odhadol trajektóriu najbližších desaťročí svojho života.

Na okamih sa zastavím a dýcham.

Predstavujem si seba ako štyridsiatnika. Päťdesiatnika. Šesťdesiatnika.

Tá predstava sa mi nepáči.

Vidím muža, ktorý je „úspešný“, no na základe samých mylných kritérií, akými sú veľkosť zboru, počet predaných kníh a pozvánok kázaf, sledovanosť na sociálnych sieťach a nový americký sen – vlastná stránka na Wikipedii. Vidím muža, ktorý síce neustále hovorí o Ježišovi, no je emočne nezrelý a duchovne plytký. Ešte stále žijem so svojou manželkou, ale je za tým skôr povinnosť než radosť. Moje deti nechcú mať nič spoločné s cirkvou; stala sa totiž mojou milenkou,

za ktorou som bežal, aby som sa skryl pred vlastnou bolesťou. Som v podstate tým, kým som dnes, akurát starším a horším: vystresovaným, napätým, nešťastným kazateľom, ktorý je nevrlý voči svojim najbližším. Káže o takom životnom štýle, ktorý znie lepšie, než v skutočnosti je.

Och, a aby som nezabudol – vždy som *v zhone*.

Prečo sa tak náhlím stať sa niekým, kto sa mi vlastne ani nepáči?

Je to tvrdá facka. V Amerike môžete uspieť ako pastor a zlyhať ako Ježišov učeník; môžete získať zbor a stratiť svoju dušu.

Nechcem, aby môj život vyzeral takto...

Presuňme sa v čase o tri mesiace ďalej. Vraciam sa z Londýna. Týždeň som sa od svojich charizmatických priateľov z anglikánskej cirkvi učil o živote v Duchu. Akoby som objavil úplne novú dimenziu, ktorá mi doteraz unikala. Ale s každou prekonanou míľou sa vraciam späť k životu, ktorého sa desím.

Deň pred odletom sa za mňa modlil jeden chlapík. Volal sa Ken a hovoril s nóbl anglickým prízvukom. Mal pre mňa slovo od Pána, že sa blížim ku križovatke. Jedna cesta bola dláždená a viedla k vysvietenému veľkomestu, druhá bola prašná lesná cesta vedúca do tmy, do neznáma. Mám sa vraj vybrať tou nevydláždenou.

Nemám potuchy, čo to znamená. Viem však, že to *niečo* znamená. Presne ako povedal Ken, cítim, že sa mi duša chve pred Bohom. No čo mi Boh hovorí?

Prechádzam si emaily; na to sú lietadlá skvelé. Ako zvyčajne nestíham odpisovať. Ďalšia zlá správa: niekoľko

členov vedenia zboru je na mňa našťvaných. Začínam mať pochybnosti o celej tej veci s megazborom. Nejde mi až tak o jeho veľkosť ako skôr o to, *akým spôsobom* funguje.² Skutočne nám ide o toto? Aby sa skupina ľudí zišla vypočuť si kázeň a následne sa vrátila k svojim uponáhľaným životom? Moje otázky však vyznievajú podráždené a arogantne. Som tak emočne nezrelý, že svoj úbohý tím zamorujem vlastným toxickým odpadom.

Ako znie tá poučka o lídroch?

„Kam kráčajú lídri, tam pôjde celý zbor.“³

Dokelu, dúfam, že náš zbor neskončí ako ja.

Ako si tak sedím na sedadle 21C pri uličke a dumám nad tým, ako odpoviem na ďalší ostrý email, v mysli sa mi vynorí dosiaľ cudzia myšlienka. Azda je to tou riedkou atmosférou vo výške tridsaťtisíc stôp? Nemyslím si. Tá myšlienka sa pokúšala predrať na povrch už celé mesiace, ak nie roky, ale ja som jej to nedovolil. Je príliš nebezpečná. Priveľmi ohrozuje status quo. Avšak nadišiel čas vypustiť ju z klietky.

Znie takto: *Čo keby som zmenil svoj život?*

Odvtedy ubehli tri mesiace. Mám za sebou tisícku ťažkých rozhovorov, v ktorých som do začarovaného kruhu najdôležitejšieho rozhodnutia svojho života zatahol všetkých možných pastorov a mentorov, priateľov aj celú rodinu. Sedím na porade vedenia zboru. Práve sme dovečerali. Som tam iba ja a hlavný vedúci. Nadišiel okamih, po ktorom sa môj život bude deliť na „predtým“ a „potom“.

„Končím,“ oznamujem.

Nie tak celkom. Náš zbor totiž pôsobí vo viacerých lokalitách. (Akoby pre niekoho takého, ako som ja, nestačil jeden

zbor.) Najväčšia komunita sa nachádza na predmestí, kde som strávil predošlých desať rokov svojho života. Vždy mi však bolo bližšie centrum mesta. Spomínam si, že už na strednej škole som sa vo svojom Volkswagen Buse ročník 1977 preháňal po Dvadsiatej tretej avenue a sníval o tom, ako raz v centre mesta založím zbor.⁴ Naša komunita v centre je menšia, oveľa menšia a pôsobí v *oveľa* drsnejšom prostredí. Centrum Portlandu je baštou sekularizmu – všetko tam hrá proti vám. Cítim však, že práve tam ma Duch volá.

Takže vlastne nekončím, iba prestupujem do nižšej ligy. Chcem viesť len jeden zbor. Revolučne nová myšlienka, však? Mojmým snom je spomaliť a zjednodušiť si život. Chodiť peši do práce. Chcem si nastaviť nové kritériá úspechu. Chcem sa viac zamerať na to, kam smerujem ako Ježišov učeník. Dokážem to?

Vravia, že áno.

(Pravdepodobne si myslia: *Konečne.*)

Ludia budú šíriť reči, tomu sa nevyhnem. *Bolo to nad jeho sily* (pravda). *Nebol na to dosť chytrý* (nepravda). *Skrátka to nezvládol* (okej, asi pravda). Celé mesiace budem počúvať toto: „Odmietol Božie povolanie. Mrhá svojimi darmi. Zbohom.“

Nech si vravia, čo chcú; už mám nové kritériá úspechu.

Moje desať rokov trvajúce pôsobenie v zbore sa končí. S celou rodinou si berieme rok voľna. Je to ako dostať amnesitiu. Prvých šesť mesiacov si pripadáam ako v kóme, ale moja duša sa postupne zobúda. Vraciam sa do omnoho menšieho zboru. Sťahujeme sa do centra mesta. Do práce dochádzam peši. Začínam chodiť na terapiu. Jedným slovom *paráda*. Ukazuje sa, že potrebujem poriadne dlhú terapiu. Zameriavam sa na duševné zdravie. Pracujem menej. Chodievame s manželkou na rande. S deťmi si staviam lego Star Wars. (Robím to kvôli nim. Vážne.) Dodržiavam sabat. Podstupujem

detox od Netflixu. Po prvý raz od strednej školy siaham po románoch. Pred spaním chodím venčiť psa. Skrátka *žijem*.

Znie to skvele, však? Ideálne? To sotva. Cítim sa skôr ako narkoman na odvykačke. Kto som bez svojho megazboru? Bez ľudí, ktorí stoja v rade, aby sa so mnou zoznámili? Bez nočného odpisovania na hromadu emailov? Nie je ľahké vzdať sa rýchleho života, no postupne sa mi to darí. Cítim, ako sa mi otvára duša; na nebi žiadne ohňostroje. Zmena je pomalá, postupná, prerušovaná, tri kroky vpred, jeden či dva vzad. Niekedy sa mi darí, inokedy opäť sklzavam k uponáhľanosti. Po prvý raz v živote však spejem k zrelosti – krôčik po krôčiku. Stávam sa podobnejším Ježišovi. Podobnejším svojmu najlepšiemu ja.

A čo je ešte lepšie, znovu cítim Boha.

Cítim vlastnú dušu.

Som na nevydláždenej ceste a netuším, kam ma zavedie, ale je to v poriadku. Môžem úprimne povedať, že to, kým sa stávam, má pre mňa väčšiu hodnotu než to, kam sa dopracujem. A po dlhom čase sa pri pohľade na horizont konečne usmievam.

Tá jazda Uberom, po ktorej nasledovalo niekoľko filmov s Keanuom Reevesom, sa udiala pred piatimi rokmi a mne sa zdá, akoby odvtedy ubehla celá večnosť. Toľko sa odvtedy zmenilo. Táto knižka sa zrodila z môjho krátkeho a poväčšine nudného životopisu, z mojej cesty od života plného zhonu k životu plnému... hm... niečoho iného.

Z istého uhla pohľadu som ten posledný, kto by mal písať o zhone. Pred semaforom sa vždy zaradím do pruhu s dvomi, nie s tromi autami; som ten, čo sa chváli, že do kancelárie

prišiel prvý a odchádza posledný; kráčam i hovorím rýchlo a mám chronickú úchylku robiť viacero vecí naraz. Teda aspoň som taký býval. No už nie som. Našiel som východisko z takéhoto života. Napokon som azda tým najvhodnejším kandidátom na autora knihy o zhone. Rozhodnite vy.

Nepoznám váš príbeh, ale je dosť možné, že nie ste pastorm megazboru, ktorý vyhorel a ako tridsaťtriročný zažil krízu stredného veku. S väčšou pravdepodobnosťou ste vysokoškolákom zo San Diega, dvadsiatnikom z Chicaga, mamičkou na materskej v Melbourne alebo poisťovák v strednom veku z Minnesoty. Možno sa váš život ešte len rozbieha a možno sa usilujete udržať ho v chode.

Nemecký filozof kórejského pôvodu Byung-Chul Han uzatvára svoju knihu *The Burnout Society** znepokojivým postrehom, ktorý platí o väčšine obyvateľov Západu: „Sú príliš živí na to, aby zomreli, a príliš mŕtvi na to, aby žili.“⁵

O mne to platilo do bodky.

Platí to aj o vás? Aspoň trochu?

Všetci sa nejakto snažíme zachovať si zdravý rozum v tejto dobe iPhonov a wi-fi, nepretržite vysielajúcich spravodajských kanálov, urbanizácie, desaťpruhových diaľnic, dopravných zápch, sústavného hluku a horúčkovitého tempa, ktoré nás núti dupnúť na plyn a ísť, ísť, ísť...

Túto knihu si môžete predstaviť ako stretnutie so mnou pri šálke kávy (najradšej mám dobrú kenskú kávu v kaviarni Heart Coffee na Dvanástej avenue), počas ktorého vám porozprávam všetko, čo som sa za posledných pár rokov naučil o tom, ako plávať v zradných vodách tohto – ako hovorí francúzsky filozof Gilles Lipovetsky – „hypermoderného“ sveta.⁶

* Dostupné v českom preklade *Vyhořelá společnost* (pozn. prekl.).

Vydavateľstvo so zameraním na modernú kresťanskú literatúru.
Naším cieľom je prinášať slovenskému čitateľovi kvalitnú a pútavú knihu,
ktorá v sebe nesie silné posolstvá viery a nádeje.

Okrem vydavateľskej činnosti prevádzkujeme
najväčšie kresťanské internetové kníhkupectvo na Slovensku.

Vydalo vydavateľstvo Kumran.sk v roku 2023
ako svoju 146. publikáciu.

www.kumran.sk

ISBN 978-80-89993-80-2